

1. Inleiding.

Het is alweer enige jaren geleden dat voor het laatst een simultaantelling georganiseerd werd. Omdat dergelijke activiteiten van de CvZ toendertijd door de leden (cq tellers) zeer positief ervaren werden, is in het weekend van 30 april en 1 mei j.l. de draad weer opgenomen, ook met het doel de leden meer actief bij het zeetrekgebeuren te betrekken.

Deze simultaantelling mag zeker geslaagd genoemd worden. Niet alleen vanwege het feit dat van bijna alle aangeschreven posten gegevens binnenkwamen, bovendien kon zeker op de zondag bij veel posten omvangrijke trek van steltlopers waargenomen worden. Alleen van Castricum en IJmuiden zijn geen kaarten ingestuurd, hoewel daar wel geteld schijnt te zijn. Om zo snel mogelijk tot rapportage van de telling te komen, is besloten om niet op deze gegevens te wachten. De tellers was verzocht om op beide dagen in ieder geval te tellen tussen 07.00 en 11.00 uur, tenzij de omstandigheden zodanig waren dat niet verder tellen gerechtvaardigd was. Bij de meeste posten is aan dit verzoek voldaan, zodat de gegevens veelal goed vergelijkbaar zijn. De gegevens afkomstig van Huisduinen en Den Helder zijn alleen vermeld in de totaalstaat, bij beide posten is alleen op zaterdag 30 april geteld en de resultaten hiervan waren dermate pover dat verwerking in grafieken niet wenselijk was.

De uitwerking van de gegevens leverde een aantal opmerkelijke verschillen op tussen de telposten, zoals verder in dit verslag wel zal blijken. Er bestaan reeds plannen voor nieuwe simultaantellingen, de data hiervan zullen binnen afzienbare tijd bekend gemaakt worden, we houden U op de hoogte.

Jan den Ouden en Frits-Jan Maas.

Amsterdam, juni 1983

2. Waarnemers.

Aan deze simultaantelling werkten de volgende waarnemers mee:

M. Berlijn, C.J. Camphuysen, G. Davidse, J. van Dijk, N. Dijkstra, G. Dumay, R. ter Ellen, F. v.d. Ende, F. Geldermans, G. Goedhart, B.J.M. Haase, N. v.d. Ham, F.H. Jansen, K. Klitsie, S. Lagerveld, D. Lapouder, F.J. Maas, A.M. v.d. Niet, J.E. den Ouden, R. van Ouwerkerk, M. Platteeuw, T. Postma, D. Vlucht, L. en R. Witte.

3. Waarnemingsuren.

30 april	6-7	-8	-9	-10	-11	-12	-13	-14	-15	-16	-17	-18	-19	-20	tot.
1. West-Kap.		x	x	x											3
2. Maasvlakte		x	x	x	x										4
3. Scheveningen	x	x	x					x	x	x	x				7
4. Noordwijk		x	x										x		3
5. Hbz.	x	x	x	x	x	x					x			x	8
6. Huisduinen		x	x												2
7. Den Helder			x	x	x	x									4
8. Texel	x	x	x	x	x	x	x	x							8
9. Schier		x	x	x	x										4

1 mei	6-7	-8	-9	-10	-11	-12	-13	-14	-15	-16	-17	-18	-19	-20	tot.
1. West-Kap.		x	x	x											3
2. Maasvlakte		x	x	x	x										4
3. Scheveningen	x	x	x	x	x										4.5
4. Noordwijk			x	x	x										3
5. Hbz.	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x				10
6. Huisduinen															-
7. Den Helder															-
8. Texel		x	x	x	x	x	x	x	x						8
9. Schier		x	x	x	x										4

4. Het weer.

30 april

Langs de gehele kust was het rustig weer met zwakke wind uit uiteenlopende richtingen, in de loop van de middag draaiend naar N tot No, kracht 3 B. Het zicht was behalve in de kop van Noord-Holland (50 - 200 m.) en op Texel (1000 - 3000 m.) redelijk tot goed (4000 - 10.000 m.). Ten zuiden van Den Helder was het de gehele dag zonnig, terwijl het op de Waddeneilanden pas tegen de middag zonnig werd.

1 mei.

Op alle posten, behalve op Schiermonnikoog (pas na 10.00 uur), regende het van 's ochtends vroeg tot laat in de middag. Het begon pas tegen 15.00 uur op te klaren. De wind varieerde erg sterk per telpost. Bij Noordwijk, de Maasvlakte en Westkapelle was het zicht < dan 100m, terwijl het op de andere posten varieerde van 1500 m. (Texel en Schiermonnikoog) tot 3-4000 m. (Scheveningen en Hbz.). Dit weer werd veroorzaakt door een depressie die van zuid naar noord over ons land trok.

5. Soortenoverzicht.

De nummers corresponderen met de telposten, Zie H.3 (de waarnemingsuren).

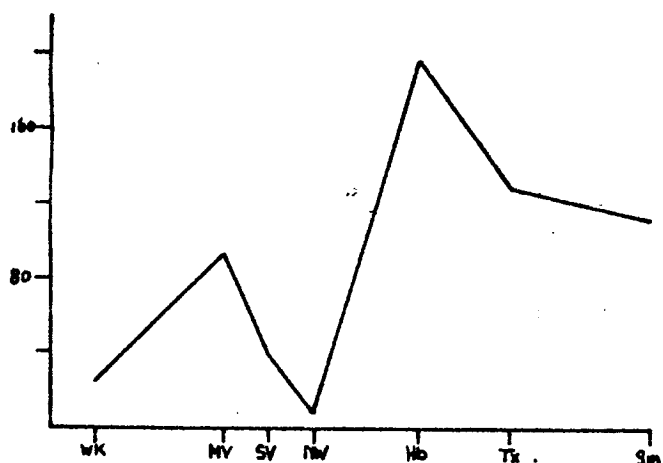
Soort	1	2	3	4	5	6	7	8	9	tot	% N
G.stell/arctica	-	-	-	-	14	-	-	5	2	21	86
Pod.cristatus	2	-	5	-	5	-	-	3	1	16	6
P.grisegena	-	-	-	-	1	-	-	1	-	2	50
Fulm.glacialis	-	-	1	-	3	-	-	2	-	6	83
Sula bassana	-	-	-	-	3	-	-	1	-	4	100
Phal.carbo	2	-	1	8	18	-	-	9	-	38	87
Pl.leucorodia	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	0
Ardea cinerea	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2	100
Alopoch.aegyptiata	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	100
A.platyrhynchos	-	2	-	-	37	-	5	5	-	49	67
A.crecca	-	-	-	-	14	1	-	2	3	20	80
A.penelope	-	-	-	-	2	-	-	1	-	3	100
A.querquedula	-	-	-	-	3	-	-	-	-	3	100
A.clypeata	2	-	1	-	6	-	-	-	2	11	91
Aythya marila	-	-	-	-	4	-	-	-	-	4	100
A.fuligula	-	-	5	-	5	-	-	4	-	14	64
Som.mollissima	-	23	-	-	36	-	25	70	159	313	34
Melanitta nigra	91	426	63	19	1014	32	33	745	612	3035	89
M.fusca	-	-	-	-	5	-	-	18	-	23	100
Mergus serrator	14	25	22	1	105	3	1	24	27	222	73
M.albellus	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	100
Tadorna tadorna	30	11	17	5	47	2	-	18	7	137	69
Branta bernicla	-	6	6	-	41	1	-	5	2	61	75
steltloper spec.	-	-	5	375	126	-	7	-	8	521	96
H.ostralegus	49	36	80	29	175	47	14	32	8	470	64
Ch.alexandrinus	-	2	2	-	-	-	-	-	2	6	33
Pl.squaterola	-	-	383	523	8088	2	-	47	-	9043	100
Pl.apricaria	-	-	-	-	-	-	-	4	-	4	100
Chl.hiaticula	2	6	114	32	140	-	-	2	-	296	98
Aren.interpres	26	-	87	126	833	-	5	34	1	1112	99
Num.arquata	3	2	7	-	7	-	2	4	-	25	80
Num.phaeopus	52	61	237	123	221	-	3	-	-	697	82
L.lapponica	-	-	155	-	5099	-	-	1003	67	6324	100
L.limosa	-	-	20	-	23	-	1	-	-	44	93
Act.hypoleucos	-	6	5	3	7	-	-	-	-	21	48
Tringa totanus	12	-	682	743	5781	1	1	18	-	7238	100
T.erythropus	-	-	5	-	21	-	1	-	5	32	97
T.nebularia	1	-	44	27	321	-	1	4	-	398	100
T.stagnatilis	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	100
Phil.pugnax	-	-	33	42	-	-	-	-	-	75	100
G.gallinago	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	100
Calidris canutus	-	-	161	1	1153	-	-	26	-	1341	100
C.maritima	17	-	37	-	4	-	-	-	-	58	36
C.alpina	3	-	61	6	455	-	1	132	13	671	99
C.alba	-	-	16	7	32	-	-	137	-	192	73
C.ferruginea	-	-	-	-	3	-	-	-	-	3	100
Recurv.avosetta	7	-	25	-	53	-	-	-	-	85	91
Larus hyperboreus	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	100
L.glaucoides	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	0
L.melanocephalus	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	100
L.marinus	-	41	2	7	19	-	-	46	12	127	65
L.fuscus	-	27	145	72	83	-	-	31	34	392	46
L.canus	-	20	-	75	1757	-	23	-	32	1907	53
L.ridibundus	-	137	-	240	562	-	122	114	25	1200	45
L.minutus	2	-	16	14	269	-	-	4	-	405	89

Soort	1	2	3	4	5	6	7	8	9	tot	% N
<i>Rissa tridactyla</i>	-	-	-	-	2	-	1	1	-	4	50
<i>S.hirundo/paradisaea</i>	191	213	539	187	1147	-	68	273	98	2716	89
<i>S.sandvicensis</i>	63	396	71	15	230	-	2	394	59	1230	69
<i>S.albifrons</i>	3	6	66	5	155	-	10	58	24	327	92
<i>Chl.niger</i>	12	7	106	146	299	-	-	2	-	572	96
<i>C.aeruginosus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	0
<i>F.subbuteo</i>	-	2	-	-	3	-	-	3	-	8	38
<i>F.columbarius</i>	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2	100
<i>Phoca vitulina</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	0

6. Toelichting bij de figuren.

Bij de uitwerking van de gegevens is gekozen voor een tweedeling. Van een aantal soorten zijn de uurgemiddelden per telpost uitgezet, deze uurgemiddeldes bestrijken uitsluitend de uren geteld tussen 07.00 en 11.00 uur, hetzij van zaterdag 30 april hetzij zondag 1 mei. De afstanden tussen de telposten zoals die in deze grafieken zijn weergegeven, weerspiegelen de werkelijke afstanden tussen de posten langs de kust.

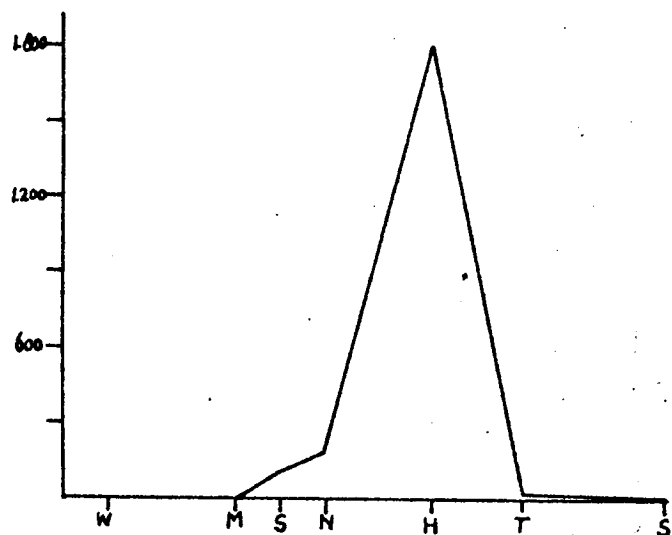
De andere figuur welke voor verschillende soorten gegeven wordt is die van de dagritmes. Bij deze figuren zijn de gegevens van de hele dag per telpost gebruikt, voor zover er sprake was van een serie aaneengesloten uren, enkele losse uurtjes, veelal later op de dag geteld zijn niet in de grafieken opgenomen. In de dagritme-figuren is de Hbz. steeds aangegeven met een ononderbroken lijn (—), Texel altijd met een gebroken lijn (-----) terwijl voor Scheveningen een stippellijn is gebruikt (.....). In beide soorten grafieken is alleen het noordwaarts vliegende deel van de vogels uitgezet.

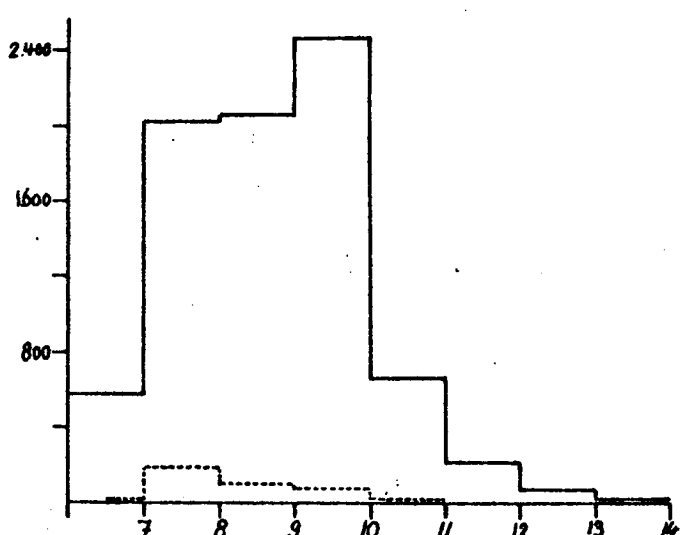
Zwarte Zeeëend ^{n/u} (30-4, 7-11u)

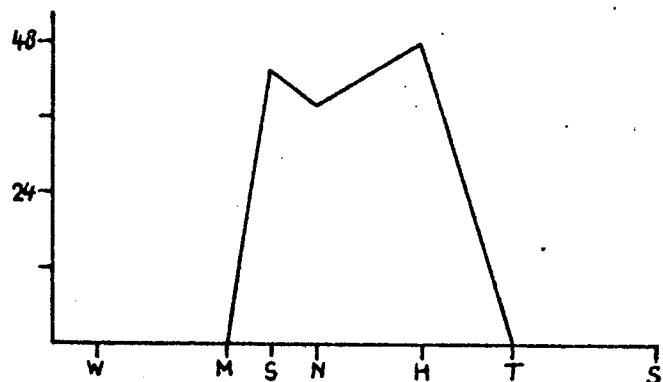
Zwarte Zeeëend dagritme (30-4 Hbz. en Tx)

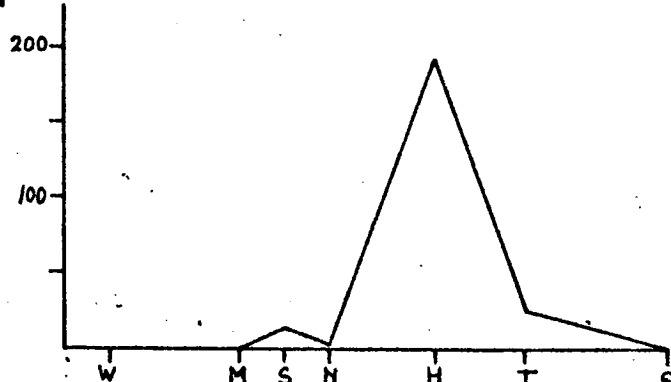
Zilverplevier ^{n/u} (1-5, 7-11u)

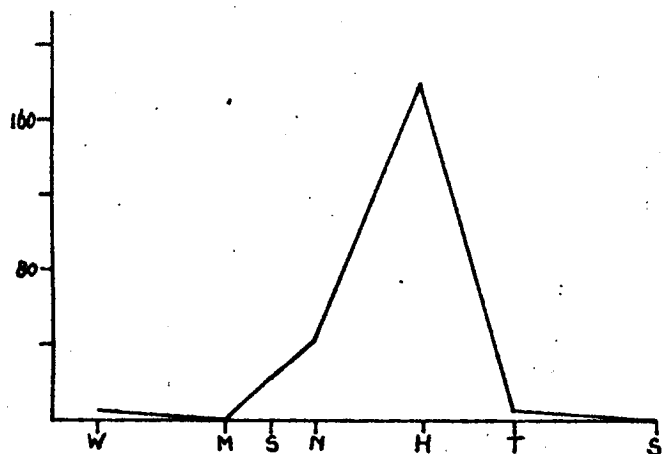
Zilverpl. dagritme (1-5, Schev. en Hbz.)

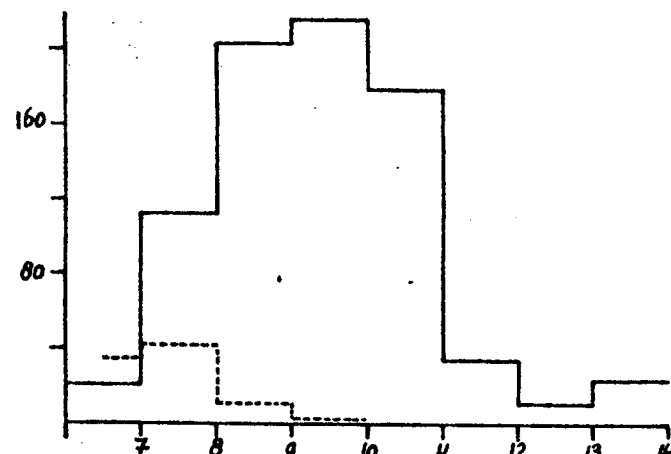
Regenwulp ^{n/u} (1-5, 7-11u)

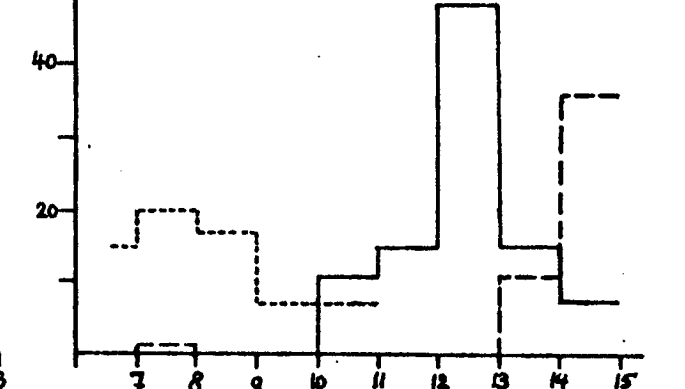
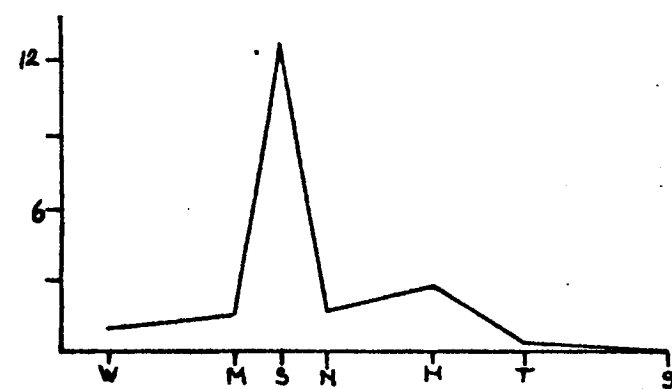
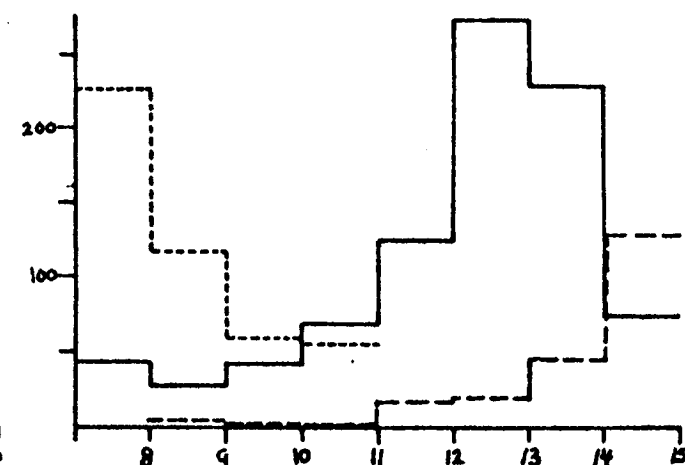
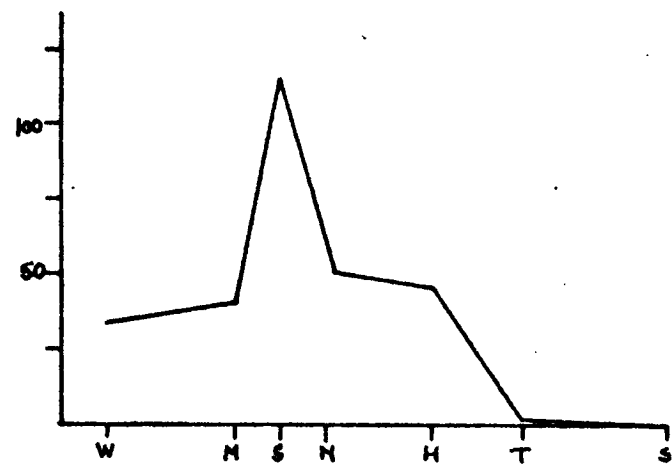
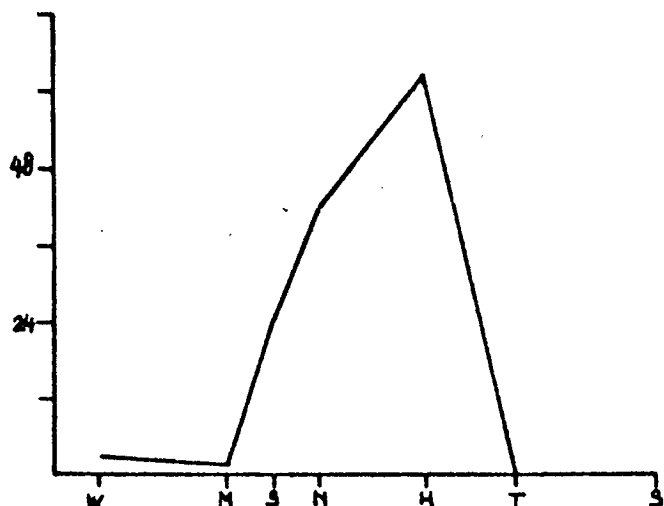
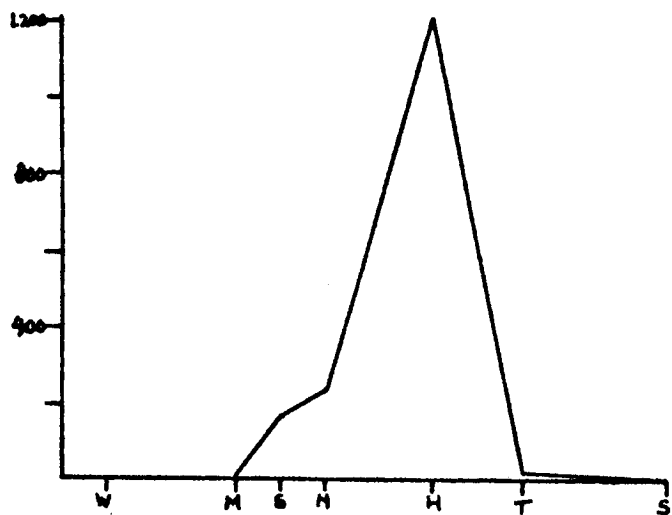
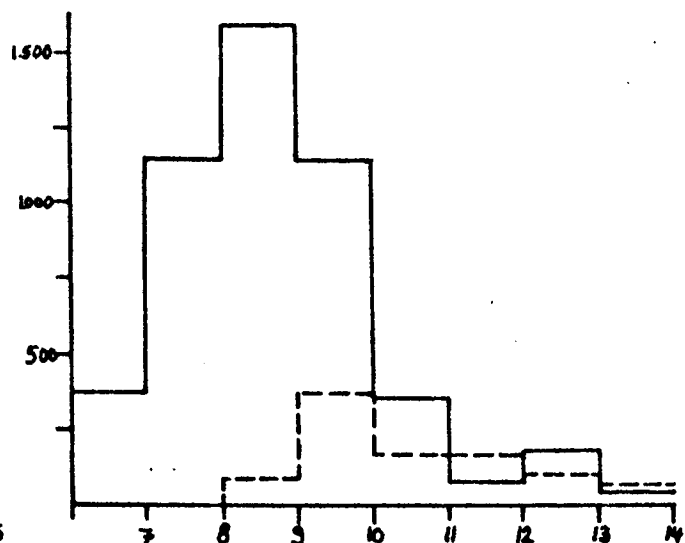
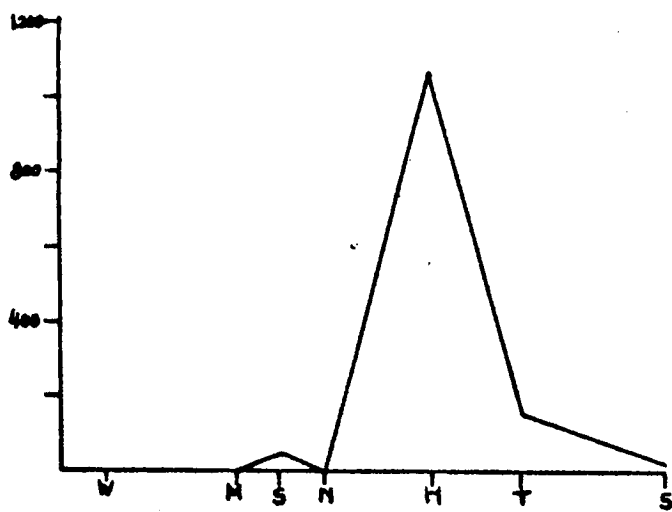
Bonte Strandloper ^{n/u} (1-5, 7-11u)

Steenloper ^{n/u} (1-5, 7-11u)

Steenl. dagritme (1-5, Schev. en Hbz.)

7. Zaterdag 30 april

De eerste dag van de simultaantelling liet weinig aan trek over zee zien. Alleen de Zwarte Zeeëend kwam bij enkele posten in flinke aantallen langs. De uurgemiddelde grafiek van deze soort laat goed zien hoe sterk de aantallen van een soort per telpost kunnen variëren. Duidelijk komt naar voren dat Zwarte Zeeëenden, behalve bij de Maasvlakte, de Zeeuwse en Zuidhollandse kust mijden om pas ter hoogte van de Hbz. weer binnen gezichtsafstand te komen en daarna de kust te blijven volgen. Dit reeds bekende patroon werd tijdens deze simultaantelling weer bevestigd. Dat bij de Maasvlakte wel enige doortrek waargenomen kon worden (377 N in 4 uur), dankte deze post zeer waarschijnlijk aan het feit dat het een stuk de zee intrekt. De dagtotalen bij de Hbz., Texel en Schiermonnikoog beliepen respectievelijk 893 N (in 6 uur), 710 N (8 uur) en 449 O. (in 4 uur). Hierbij valt op dat bij de Hbz. de trek na 11.00 uur abrupt stopt, terwijl het bij Texel daarna nog een paar uur doorgaat. Vrijwel alle "duikers" werden waargenomen op de zaterdag, bijna uitsluitend aan de Hbz. (13 N, 1 tp) en Texel (4 N, 1 tp). Bij deze posten vloog ook een Roodhalsfuut langs (1 N, resp. 1 Z). Enkele groepjes Aalscholvers passeerden de Hbz. (11 en 6 N) en Noordwijk (7 N). Twee waarnemingen van Grote Zeeëenden werden gedaan (6 N. Tex. en 1 N, Hbz.). Middelste Zaagbekken vlogen bij het merendeel van de telposten langs, de meeste exemplaren bij de Hbz. (27 N), Schiermonnikoog (26 O) en Texel (14 N). Vergelijkbare aantallen Bergeenden werden genoteerd, hiervan vloog echter een groter deel naar zuid. De twee groepjes Rotganzen die de Hbz. passeerden omvatten 38 vogels. Doortrek van Dwergmeeuwen vond alleen plaats aan de Hbz.: 111 N in 7 uur. De meeste Grote Sterns werden op de Maasvlakte waargenomen: 179 in 4 uur. Bij enkele steltlopersoorten viel al enige doortrek te bespeuren: Regenwulp: 60 tp. Maasvlakte en 52 N, Westkappelle
Rosse Grutto: 216 N Hbz. (6 uur) en 70 N, Texel (2 uur)
Bij de Putten nabij de Hbz. hield zich op deze dag een Kleine Burgemeester op.

Zondag 1 mei

Deze dag stond geheel in het teken van de steltloper trek, maar ook nu waren de verschillen tussen de posten onderling enorm. Zo werd bij Westkappelle en de Maasvlakte bijna geen enkele steltloper gezien en was bij Scheveningen en Noordwijk de trek aanzienlijk geringer dan aan de Hbz., waar werkelijk gigantische aantallen steltlopers in een kort tijdsbestek passeerden. Bij Texel kon hiervan nog een staartje meegenomen worden, maar verder naar het oosten op Schiermonnikoog was ook hiervan geen sprake meer.

Van alle steltlopersoorten werden dus aan de Hbz. de grootste aantallen genoteerd, toch verliep de trek per soort niet steeds langs hetzelfde patroon. Vooral de Regenwulp vormde een opmerkelijke uitzondering, bij deze soort ontliepen de aantallen van de Hbz. enerzijds en die van Scheveningen en Noordwijk anderzijds elkaar niet veel. Bij deze meeste andere soorten werd weliswaar vastgesteld dat de meeste exemplaren van een soort bij de laatste twee posten veelal een paar uur eerder langskwamen dan bij de Hbz., toch lagen de aantallen ook in de vroege ochtenduren bij de Hbz. meestal al veel hoger. Alleen de Steenloper was in het eerste uur bij Scheveningen talrijker dan aan de Hbz. Bij de Hbz. passeerde de grote massa (in totaal 22.165 steltlopers), tussen 07.00 en 11.00 uur. Bij de Rosse Grutto zijn ook een aantal afwijkende patronen aan te wijzen, zo zijn de aantallen bij Scheveningen laag, ontbreekt de soort zelfs geheel bij Noordwijk, terwijl deze soort bij Texel juist veruit de talrijkste steltloper is. Een mogelijke verklaring voor het laatste kan zijn dat de Rosse Grutto minder sterk "wadgebonden" is dan andere steltlopersoorten, de soort kan zich op het strand eventueel ook van voedsel voorzien. De doortrekkie bij Texel lag keurig één uur na die aan de Hbz.

Van de Zilverplevier en Tureluur werden verrassend genoeg de grootste aantallen gezien. Beide soorten overtroffen hun recorddagen ruimschoots. De zilverplevier kwam bijna tweemaal uit boven het hoogste dagtotaal tot dusverre dat stond op 3 mei 1980 bij Noordwijk: 4.431 N in 10 uur, nu reikte deze soort aan de Hbz. tot: 8.086 N in 8 uur. Het nieuwe record voor de Tureluur is nu gekomen op: 5.780 N in 7 uur, tegen 3.669 N in 15 uur op 3 mei 1980 bij Scheveningen.

Naast steltlopers trokken ook tamelijk veel sterns langs. Het trekpatroon van deze soort week sterk af van de steltloper trek, doortrek van deze vogels beperkte zich gelukkig niet alleen tot de Hbz. De Zwarte Stern passeerde in redelijke aantallen bij Scheveningen (106 N in 5 uur) en Noordwijk (129 in 4 uur). Een zeer fraai trekbeeld gaf de "Noordse stern / visdief" te zien, met een golf van "dieren" die in de loop van de dag naar het noorden opschuift: in de vroege ochtend werden de grootste aantallen bij Scheveningen genoteerd, midden op de dag was de trek het sterkst aan de Hbz. en vervolgens werd in de loop van de middag ook Texel bereikt. De uurgemiddelde-figuur laat deze beweging niet zien, daar deze grafiek gebaseerd is op de gegevens tussen 07.00 - 11.00 uur, toen moest de trek golf nog bij de Hbz. en Texel aankomen.

Een vrijwel identiek beeld gaf de Dwergstern te zien, met de aantallen in de loop van de dag naar het noorden toe oplopend.

Alleen aan de Hbz. trokken ook Dwergmeeuwen langs, met op deze dag: 218 in 8 uur, waarvan de grootste aantallen passeerden na 12.00 uur.

Tot slot nog een aantal opvallende waarnemingen:

Nonnetje: 1♂ N, Hbz.

Grote Burgemeester: 1 N, Hbz.

Poelruiter: 1 tp. Maasvlakte

Zwartkopmeeuw: 1 N, Hbz.